

DE EMENDATIONE CODICIS IUSTINIANI
ET SECUNDA EIUS EDITIONE

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IHESU CHRISTI IMPERATOR CAESAR FLAVIUS IUSTINIANUS ALAMANNICUS GOTHICUS FRANCICUS GERMANICUS ANTICUS ALANICUS VVANDALICUS AFRICANUS PIUS FELIX INCLITUS VICTOR AC TRIUMPHATOR SEMPER AUGUSTUS SENATUI URBIS CONSTANTINOPOLITANAE S²

Cordi nobis est, patres conscripti, semper nostri animi curas rebus omnibus avidissime impendere, ut nihil a nobis coeptum imperfectum relinquatur. Igitur in primordio nostri imperii sacratissimas constitutiones, quae in diversa volumina fuerant dispersae et quam plurima similitudine nec non diversitate vacillabant, in unum corpus colligere omnique vitio purgare proposuimus. et hoc iam per viros excelsos et facundissimos perfectum est et a nobis postea confirmatum: quod geminae constitutiones nostrae 1 quae ante positae sunt ostendunt. Postea vero, cum vetus ius considerandum recepimus, tam quinquaginta decisiones fecimus quam alias ad commodum propositi operis pertinentes plurimas constitutiones promulgavimus, quibus maximus antiquarum rerum articulus emendatus et coartatus est omneque ius antiquum supervacua prolixitate liberum atque enucleatum in nostris institutionibus² et di-² gestis reddidimus. Sed cum novellae nostrae tam decisiones quam constitutiones, quae post nostri codicis confectionem latae sunt, extra corpus eiusdem codicis divagabantur et nostram providentiam nostrumque consilium exigere videbantur, quippe cum earum³ quaedam ex emersis postea factis aliquam meliore consilio permutationem vel emendationem desiderabant, necessarium nobis visum est per TRIBONIANUM virum excelsum magistrum ex quaestore et ex consule⁴, legitimi operis nostri ministrum⁵, nec non virum magnificentum quaestorium et Beryti legum⁶ doctorem DOROTHEUM, MENAM in super et CONSTANTINUM et IOHANNEM viros eloquentissimos togatos fori amplissimae sedis easdem constitutiones nostras decerpere et in singula discretas⁷ capitula ad perfectarum constitutionum soliditatem competentibus supponere titulis et prioribus⁸ constitutionibus eas adgregare. Supra dictis itaque magnificis et prudentissimis viris permisimus haec omnia facere et, si qua emendatione opus fieret⁹, hanc facere non titubante animo, sed nostra auctoritate fretos, constitutiones vero superfluas vel ex posterioribus sanctionibus nostris iam vacuatas, vel si quae similes vel contrariae invenirentur, circumducere et a prioris codicis congregatione separare et tam imperfectas replere quam nocte obscuritatis obductas nova eliminationis luce reterege, ut undique non solum institutionum et digestorum via dilucida et aperta pateret, sed etiam constitutionum nostri

codicis plenum iubar omnibus clareat, nulla penitus nec simili nec diversa nec inusitata relicta, cum nemini venit in dubium, quod repetita praelectio probavit, hoc satis validum satisque esse formosum. in antiquis etenim libris non solum primas editiones, sed etiam secundas, quas repetitae praelectionis¹¹ veteres nominabant, subsecutas esse invenimus, quod ex libris Ulpiani viri prudentissimi ad Sabinum 4 scriptis promptum erat quaerentibus reperire. His igitur omnibus ex nostra confectis sententia, cum memoratus Iustinianus codex a praedictis gloriosissimis et facundissimis viris purgatus et candidus factus omnibus ex nostra iussione et circumductis et additis et repletis nec non transformatis nobis oblatum est, iussimus in¹² secundo eum ex integro conscribi non ex¹³ prioris compositione, sed ex¹⁴ repetita praelectione, et eum nostri numinis auctoritate nitentem in omnibus iudiciis solum, quantum ad divales constitutiones pertinet, frequentari ex die quarto kalendarum Ianuariarum quarti nostri felicissimi consulatus et Paulini viri clarissimi, nulla alia extra corpus eiusdem codicis constitutione legenda, nisi postea varia rerum natura aliquid novum creaverit, quod nostra sanctione iudicet. hoc etenim nemini dubium est, quod, si quid in posterum melius inveniat et ad constitutionem necessario sit redigendum, hoc a nobis et constituitur et in aliam congregationem referatur, quae novellarum nomine constitutionum significetur. Repetita itaque iussione nemini in posterum concedimus vel ex decisionibus nostris vel ex aliis constitutionibus, quas antea fecimus, vel ex prima Iustiniani codicis editione aliquid recitare: sed quod in praesenti purgato¹⁵ et renovato codice nostro scriptum inveniat, hoc tantummodo in omnibus rebus et iudiciis et obtineat et recitetur. cuius scripturam ad similitudinem nostrarum institutionum et digestorum sine ulla signorum dubietate conscribi iussimus, ut omne, quod a nobis compositum est, hoc et in scriptura et in ipsa sanctione purum atque dilucidum clareat, licet ex hac causa in ampliore numerum summa huius 6 codicis redacta est. Ut igitur, sanctissimi atque florentissimi patres, nostri labores vobis manifesti fiant et per omne tempus obtineant, hanc praesentem legem ad frequentissimum ordinem vestrum duximus destinandam. D. XLVI¹⁶ k. Dec. Constantinopoli dn. Iustiniano pp. A. IIII et Paulino vc. cons. [a. 534]

(1) deo et domino nostro iesu christo auxiliante U
(2) s. om. CU (3) constitutionibus libri (4) earum
om. H (5) ex quaestorem et consulem libri (6) magni-
ficum in C (7) beryti legum Russardus, heriletaum

CW, berytesium U (8) discreta CW*U⁹ (9) sub
ins. U (10) fuerit CU¹¹, fuerit H*U¹² (11) sic U
repetitas praelectiones (lectiones C) CW (12) in del
Contius (13) supra CU (14) alia in del CW

IN NOMINE DOMINI NOSTRI IHESU CHRISTI
CODICIS
DOMINI NOSTRI
IUSTINIANI
SACRATISSIMI PRINCIPIS
REPETITAE PRAELECTIONIS
LIBER PRIMUS

I¹.
DE SUMMA TRINITATE ET DE FIDE CATHOLICA
ET UT NEMO DE EA PUBLICE CONTENDERE
AUDEAT.

1² Impp. Gratianus Valentinianus et Theodosius AAA.³ ad populum urbis Constantinopolitanae. Cunctos populos, quos clementiae nostrae regit temperamentum, in tali volumus religione versari, quam divinum Petrum apostolum tradidisse Romanis religio usque ad nunc ab ipso insinuata declarat quamque pontificem Damasum sequi claret et Petrum Alexandriae episcopum virum apostolicae sanctitatis, hoc est ut secundum apostolicam disciplinam evangelicamque doctrinam patris et filii et spiritus sancti unam deitatem sub pari⁴ maiestate et sub pia trinitate credamus. Hanc legem sequentes Christianorum catholicorum nomen iubemus amplecti, reliquos vero dementes vesanosque iudicantes haeretici dogmatis infamiam sustinere, divina primum vindicta, post etiam motus nostri, quem ex caelesti arbitrio sumpserimus, ultione plectendos. D. III k. Mart. Thessalonica Gratiano v et Theodosio AA. cons. [a. 380]

2³ Idem AAA. Eutropio pp. Nullus haereticis mysteriorum locus, nulla ad exercendam animi obstinationis dementia pateat occasio. sciant omnes, etiam si quid speciali quolibet rescripto per fraudem elicto ab huiusmodi hominum genere impetratum sit, non valere. arceantur cunctorum haeticorum ab illicitis congregationibus turbatae: unius et summi dei nomen ubique celebretur: Nicaenae fidei dudum a maioribus traditae et divinae religionis testimonio

(1) B 1, 1 (2) — Th. 16, 1, 2: iunge 9, 29, 1 (3) edictum
ins. Th. (4) parili Th. (5) — Th. 16, 5, 6 (6) ita Th.,
teneat .. R, teneat is CM (7) c. 3 extat in Coll.

3 Impp. Theodosius et Valentinianus AA. Hormis-
1 dae pp. Sanctimus, ut quaecumque Porphyrius insa-
nia sua compulsus sive alius qualibet contra religiosum
Christianorum cultum conscripserit, apud quemcum-
que inventa fuerint, igni tradantur, omnia enim

atque adsertione firmatae observantia semper man-
1 sura teneatur. Is⁴ autem Nicaenae adscrtor fidei
et catholicae religionis verus cultor accipiendus est,
qui omnipotentem deum et Christum filium dei uno
nomine confitetur, deum de deo, lumen ex lumine,
qui spiritum sanctum, quem ex summo rerum parente
speramus et accipimus, negando non violat, apud
quem intemeratae fidei sensu viget incorruptae trini-
tatis indivisa substantia, quae Graeco verbo *ousia*
recte credentibus dicitur. haec profecto nobis magis
2 probata, haec veneranda sunt. Qui vero isdem non
inserviunt, desinant adfectatis dolis alienum verae
religionis nomen adsumere et suis apertis criminibus
denotentur: ab omnium submoti ecclesiarum
limine penitus arceantur, cum omnes haeticos illi-
citas agere intra oppida congregationes vetemus. ac
si quid eruptio factiosa temptaverit, ab ipsis etiam
urbium moenibus exterminato furore propelli iube-
mus, ut cunctis orthodoxis episcopis, qui Nicaenam
fidem tenent, catholicae ecclesiae toto orbe reddan-
tur. D. IIII id. Ian. Constantinopoli Eucherio et
Syagrio cons. [a. 381]

3⁵ Αυτοκράτορες Θεοδοσίος και Βαλταντινιανός ΑΑ.
1 Ομοίσα επιάρχου περιτωρίων. Θεσιζομεν πάντα,
όσα Πορφυρίου υπό της εναντιού μανίας ελανόμενοι
ή κειρόν τις⁶ κατά της ενσεβούς των Χριστιανών
θηρησίας ανήγγραψα, παρ οίδηρποτε ηρισκιμεν
πυρι παραδιδόσθαι, πάντα γαρ τα κινούτα τον
θειον εις ύγην συγγράματα και τας ψυχας αδικούτα
2 οιδί εις ακάσ ανθρωπων ελθειν βουλόμεθα. Έτι
θεσιζομεν⁷ τους εηλουίτας την ασεβή Νιστορίον
πιστιν ή τη άθεμίτω αυτού διδασκαλίά ακολουθούν-
τας, ει μιν επισκοποι ειαν ή κληρικοί, των αγίων

Const. B: plenior est in Ephesina synodo (Mansi 5, 417)
(8) ή κειρόν τις om. Ephes. (9) ώστε ins. Eph.

scripta, quae deum ad iracundiam provocant animas-
que offendant, ne ad auditum quidem hominum ve-
2 nire volumus. Praeterea sancimus, ut qui im-
pium Nestorii fidem adfectant vel nefariam eius
doctrinam sequuntur, si episcopi vel clerici sint,

